

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในจังหวัดศรีสะเกษ

Factors that affect the learning of the student teachers in Si Sa Ket province.

เกศินี ศรีโสตา¹
สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช²
มนตรี ทองมูล³

บทคัดย่อ

การปฏิรูปการศึกษาต้องการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพรอบด้านอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน ในการจัดการเรียนการสอนมีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 874 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัด จำนวน 1 ฉบับ 5 ตอน ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.447 ถึง 0.787 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.959 แบบวัดเจตคติต่อการใช้นวัตกรรม จำนวน 15 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.327 ถึง 0.825 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.939 แบบวัดการจัดการความรู้ จำนวน 30 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.563 ถึง 0.831 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970 ภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จำนวน 20 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.668 ถึง 0.897 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974 แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 45 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.431 ถึง 0.731 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรม Mplus

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 204.943 ท้องศาอิสระ (df) 200 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p - value) เท่ากับ 0.390 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เท่ากับ 1.000 และดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (TLI) เท่ากับ 0.999 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.005 ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ 0.034 และค่า $\chi^2/df = 1.025$ ในภาพรวมของโมเดลตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด (0.801) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ การมี

¹ มหบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทักษะในการจัดระบบงาน (0.811) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงเจตคติต่อการใช้นวัตกรรมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือการมีความรู้สึกรู้สึกต่อการใช้นวัตกรรม (0.609) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงการจัดการความรู้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (0.739) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ การกระตุ้นทางปัญญา (0.811) ตัวแปรแฝงในโมเดล จำนวน 4 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 86 และผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผลปรากฏดังนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.701 เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.411 ภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.112 การจัดการความรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.025 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ, พฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, ครูในจังหวัดศรีสะเกษ

ABSTRACT

Educational reform requires a profound qualitative change sides. In particular, the development of quality teachers. In teaching a variety of factors that affect the learning of students is important. This research aims to develop and validate the structural equation model of factors that affect the learning of students is important. The sample used in this study include teachers under the Elementary Office Sisaket 874 people were selected by multistage (Multi - Stage Random Sampling).

Instruments used to collect data and measure the number of 1 to 5, now includes a measure achievement motivation, 30 and the discrimination (rxy) from 0.447 to 0.787 for reliability was .959 attitude towards innovation. 15 and the discrimination (rxy) from 0.327 to 0.825 for reliability was 0.939 for the knowledge management of 30 discrimination (rxy) from 0.563 to 0.831 for reliability was .970 leadership by the changes. management, 20 and the discrimination (rxy) from 0.668 to 0.897 for reliability was 0.974 and the behavior of learning that focuses on students as the number 45 and has authority over (rxy) from 0.431 to 0.731 for the believe. The reliability was 0.968 for statistical analysis including mean, standard deviation. Using descriptive statistics. Analysis of multiple correlation coefficient (Multiple Correlation Analysis) for the confirmatory factor analysis (CFA) validity of structural equation modeling using Mplus.

The research results were as following:

The results of the analysis of the factors that affect the learning of students is important. Models were fit to the empirical data. By considering the IOC to include'. Chi-square is equal to 204.943 degrees of freedom (df) 200 is statistically significant (p - value) is 0.390 analysis of the confirmatory factor analysis (CFA) was 1.000 and the index level as a reference standard (TLI.) equal to 0.999 index root square mean difference estimate (RMSEA) was 0.005 standard index, the root mean square of the residual (SRMR) was .034 and the / df = 1.025 in the whole of the model parameters. notice of latent behavioral learning that focuses on students as important

a factor as possible is to encourage the students to recognize that (0.801) observed variables to the latent achievement motivation is the factor most. Their skills in the system (0.811) observed variables to the latent attitude towards innovation is the factor most likely to have feelings for the innovation (0.609) observed variables to the latent variables of knowledge management. factor is the most valuable knowledge to maximize (0.739) of the latent variables observed by the leadership of the executive is the most valuable factor. Stimulating intellectual (0.811) latent variables in the model with 4 variables could account for the 86 percent, and the estimated effect size of direct and indirect effects of variables in the structural equation model factors affecting the. learning that focuses on students is significant, as shown below. Achievement motivation has a direct effect on behavior management, student learning is important. Statistically significant at the .01 level with effect size 0.701 attitudes toward the use of innovative, direct influence on behavior management, student learning is important. Statistically significant at the .01 level with size .411 influenced by changes in executive leadership. Direct influence on behavior management, student learning is important. Statistically significant at the .01 level with effect size 0.112, the knowledge management has a direct influence on behavior management, student learning is important. Statistically significant at the .01 level with effect size 0.025, respectively.

Keyword (s) : Causal factors. Behavior management, student learning is important. Teachers in Sisaket Province.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้ความรู้คนอื่นได้อย่างมีความสุข จึงเห็นได้ว่าภารกิจของการศึกษาและผู้จัดการศึกษาคือ การพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 19) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ จึงควรเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกล เป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันโดยมีผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2554 : 5) มีแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้นตลอดจนมีการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนโดยมีความพร้อมในโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการดำเนินงานในระดับต่างๆ โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษา ความพร้อมในโครงสร้างของเทคโนโลยีการสื่อสาร ฯลฯ ช่วยทำให้คนไทยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต รักการเรียนรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ คิดเป็น มีความรู้ความสามารถทั้งเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต เลือกรับและปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยยังมีความภูมิใจในความเป็นไทย เป็นคนที่มีคุณภาพ คุณธรรม คุณค่า เพื่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 158) มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เกิดการสร้างสังคมภูมิปัญญา รักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การรักษาวินัย วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551 : 54)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2554 ให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 พระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดสาระต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ของระบบการจัดการศึกษาของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งแต่เดิมจากการศึกษาระบบการศึกษาไทย พบว่า การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนท่องจำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ความรู้ที่ได้จากการท่องจำนั้นจะไม่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงของผู้เรียนได้ เพราะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 23) การปฏิรูปการศึกษายังประสบความสำเร็จในระดับจำกัดไม่ว่าในเรื่อง การบังคับใช้กฎหมาย การบริหารจัดการโดยรวม การบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน เพราะการปฏิรูปการศึกษาต้องการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพอย่างรอบด้านและอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหาร ครู อาจารย์ (วิทยากร เชียงกูล. 2550 : 103) ที่ผ่านมาโรงเรียนมีการสอนมากกว่าเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่กลับยึดตัวครู หลักสูตร เนื้อหาวิชา สื่อ และการวัดผลเป็นหลัก ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รับความรู้จากครู ไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ถูกจำกัดในห้องเรียน ครูมีบทบาทในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าผู้เรียน (ทิศนา ชวนมณี. 2550 : 185-186) ถึงแม้ว่าได้มีการจัดอบรมครูเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรใหม่ตามแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาก็ตาม แต่การจัดการอบรมก็ทำได้ไม่ทั่วถึงเพราะขาดงบประมาณในการดำเนินการ ครูส่วนมากจึงยังสอนด้วยการเน้นเนื้อหาแบบเดิมโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของการปฏิรูปการศึกษาที่ให้นิยามนักเรียนเป็นสำคัญหรือเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนได้คิด ปฏิบัติและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ครูเป็นเพียงผู้ช่วยสนับสนุน ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เท่านั้น อย่างไรก็ตามการไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูอาจมีสาเหตุอื่นประกอบด้วย เช่น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีมากมายและบางข้อยากเกินไป ครูจึงไม่เข้าใจวิธีการที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและขาดแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิ์ เครือสิงห์. 2544 : 26)

จากการศึกษาหลักการและเหตุผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ตัวแปรที่สังเกตได้ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการใช้นวัตกรรม การจัดการความรู้ ภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเลือกศึกษาเฉพาะส่วนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ โดยยึดหลักความเชื่อพื้นฐานว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีสิ่งกำหนดหรือสาเหตุหลายอย่าง สิ่งที่กำหนดเหล่านี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ กันทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางและข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ดีขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูสายผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 874 คน ได้รับการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling).

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (1-5) จำนวน 140 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.988 ใช้วัดพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 45 ข้อ ใช้วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ ใช้วัดเจตคติต่อการใช้นวัตกรรม จำนวน 15 ข้อ ใช้วัดการจัดการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ ใช้วัดภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จำนวน 20 ข้อ พบว่า ลักษณะโครงสร้างการวัดตัวแปรในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี $\chi^2 = 204.943$, $df = 200$, $\chi^2/df = 1.025$, $p\text{-value} = 0.390$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.999$, $RMSEA = 0.005$, $SRMR = 0.034$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล ภาคเรียนที่ 1/2555 ประมาณเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน 2555

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistics) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis :CFA) เพื่อให้ได้ข้อมูลดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมมุติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องได้แก่ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 204.943 ที่องศาอิสระ (df) 200 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.390 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFI) เท่ากับ 1.000 และดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (TLI) เท่ากับ 0.999 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.005 ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ 0.034 และค่า $\chi^2/df = 1.025$ ในภาพรวมของโมเดลตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด (0.801) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ การมีทักษะในการจัดระบบงาน (0.811) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงเจตคติต่อการใช้นวัตกรรมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือการมีความรู้สึกต่อการใช้นวัตกรรม (0.609) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงการจัดการความรู้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (0.739) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ การกระตุ้นทางปัญญา (0.811) ตัวแปรแฝงในโมเดล จำนวน 4 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 86 และผลการประมาณค่าขนาอติพลทางตรงและอติพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผล ปรากฏดังนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอติพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอติพล 0.701 เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมมีอติพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอติพล 0.411 ภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีอติพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอติพล 0.112 การจัดการความรู้มีอติพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอติพล 0.025 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องได้แก่ $\chi^2 = 204.943$, $p - value = 0.390$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.999$, $RMSEA = 0.005$, $SRMR = 0.034$ และค่า $\chi^2/df = 1.025$ ซึ่งสามารถอธิบายโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการความรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในจังหวัดศรีสะเกษซึ่งอธิบายค่าความแปรปรวนได้ร้อยละ 86 ($R^2 = 0.86$) โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวแปรมีความสอดคล้องกับบริบทของครูจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีมากทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเครื่องมือที่นำมาวัดเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพเพราะผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988 จึงถูกนำมาใช้ทุกตัวแปรถือว่าในการพัฒนาโมเดลปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูจะช่วยให้ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมที่จะเอื้อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีประสิทธิภาพต่อไปยังขั้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือถ้าบุคคลปรารถนาที่จะทำสิ่งใดให้สำเร็จนั้นคือมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆมากขึ้นสาเหตุเพราะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบในตนเอง เมื่อตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไปแล้วจะเกิดผลอย่างไรตามมาสามารถคาดผลที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้จากการกระทำของตนเอง จึงทำให้บุคคลกลุ่มนี้พยายามทำปัจจุบันให้ดีที่สุดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ถือว่าเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญที่สุดของมนุษย์กล่าวคือถ้าบุคคลปรารถนาที่จะทำสิ่งใดให้สำเร็จนั้นคือมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆมากขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961 : 207-256) สอดคล้องกับแนวคิดของเพาพธรณ เบลิเยน (2542 : 326) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพราะเป็นสิ่งที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพลังในการเรียนรู้และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะกระทำกิจกรรมให้ได้รับความสำเร็จเห็นได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์พึงมีเพื่อจะได้มีจุดหมายในชีวิตมีความหวังมีความมานะพากเพียรเพื่อไปถึงจุดหมายที่ตั้งไว้และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาจากน้ำหนักขององค์ประกอบพบว่าตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดตามลำดับคือการมีทักษะในการจัดระบบงาน การรู้จักวางแผน การรับผิดชอบต่อตนเอง การต้องการทราบผลการตัดสินใจที่แน่ชัด การกล้าเสี่ยง การมีความกระตือรือร้น

2. เจตคติต่อการใช้นวัตกรรม

เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในจังหวัดศรีสะเกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2546 : 243 - 249) ที่กล่าวว่าเจตคติทางการเรียนเป็นเรื่องของความชอบความไม่ชอบความลำเอียงความคิดเห็นความรู้สึกความเชื่อฝังใจของคนเราที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดมักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารู้หรือประเมินคนเหตุการณ์ในสังคมเรามักเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้และมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเราดังนั้นเจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยง่ายแต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอกเจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจด้านความรู้สึกหรืออารมณ์และด้านพฤติกรรมนี้เสมอ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ครูผู้สอนที่มีเจตคติต่อการใช้นวัตกรรมย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการ

เรียนรู้ หากครูมีเจตคติที่ดีต่อการใช้นวัตกรรม ก็สามารถคาดการณ์ได้ว่าบุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่แสดงออกมาในทางที่ดี พร้อมทั้งจัดการการเรียนรู้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

3. การจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในจังหวัดศรีสะเกษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติยาภรณ์ ชุยุลา (2549:13) ที่กล่าวว่าจัดการความรู้เป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาทั้งตัวบุคคลและองค์กรอย่างเป็นระบบ พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547 : 3-4) กล่าวว่าจัดการความรู้ก่อให้เกิดการแข่งขันและถ่ายโอนความรู้ เพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์กร จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ากระบวนการบริหารจัดการความรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์การประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่องค์การจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแข่งขันและถ่ายโอนความรู้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ในระยะยาวจนเป็นสิ่งที่ปลูกฝังลงในวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ และมีการกระจายความรู้เหล่านั้นไปสู่บุคลากรภายในองค์กรอย่างทั่วถึงองค์การสำหรับนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลงานที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าครูผู้สอนที่มีการจัดการความรู้ที่ดีย่อมมีผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดตามลำดับ คือ การนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การค้นหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบและการสร้างและแสวงหาความรู้ใหม่

4. ภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

ภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในจังหวัดศรีสะเกษจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงให้เห็นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นในการทำงานเพื่อกระตุ้นให้มีความต้องการและมีความพึงพอใจมากกว่าที่มีอยู่ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง กล่าวเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เป็นการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชามองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของตนเองไปสู่ประโยชน์ของสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับทฤษฎีของเบส (Bass. 1985 : 14–32) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าครูผู้สอนที่มีการจัดการความรู้ที่ดีย่อมมีผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดตามลำดับ คือ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจ และการมีอุดมการณ์

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าองค์ประกอบที่มีส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในจังหวัดศรีสะเกษตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญที่สุดคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (0.701) เจตคติต่อการใช้นวัตกรรม (0.411) ภาวะผู้นำตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร (0.112) และการจัดการความรู้(0.025) ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาจึงควรเสริมสร้างพัฒนาหรือปรับปรุงครูผู้สอน เพื่อเปลี่ยนแปลงบทบาทแนวทางดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เป็นไปตามมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดย

1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด จึงควรส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยการจัดการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการวางแผนการทำงานและการทำงานเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมในด้านเทคนิคการสอน การใช้สื่อ

การใช้หลักจิตวิทยาในการสอน ยกย่อง ชมเชย สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน มอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจนตามความรู้ความสามารถหรือความถนัด

1.2 เจตคติต่อการใช้นวัตกรรม มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรองจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือถ้าครูผู้สอนมีความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อมั่นที่ดีต่อการใช้นวัตกรรมก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงควรส่งเสริม พัฒนา เพื่อให้ครูผู้สอนได้มีเจตคติที่ดีต่อการใช้นวัตกรรม เช่นการจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้นวัตกรรม การสร้างนวัตกรรม

1.3 ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำสารสนเทศจากการวิจัยเพื่อประกอบในการวางแผนบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

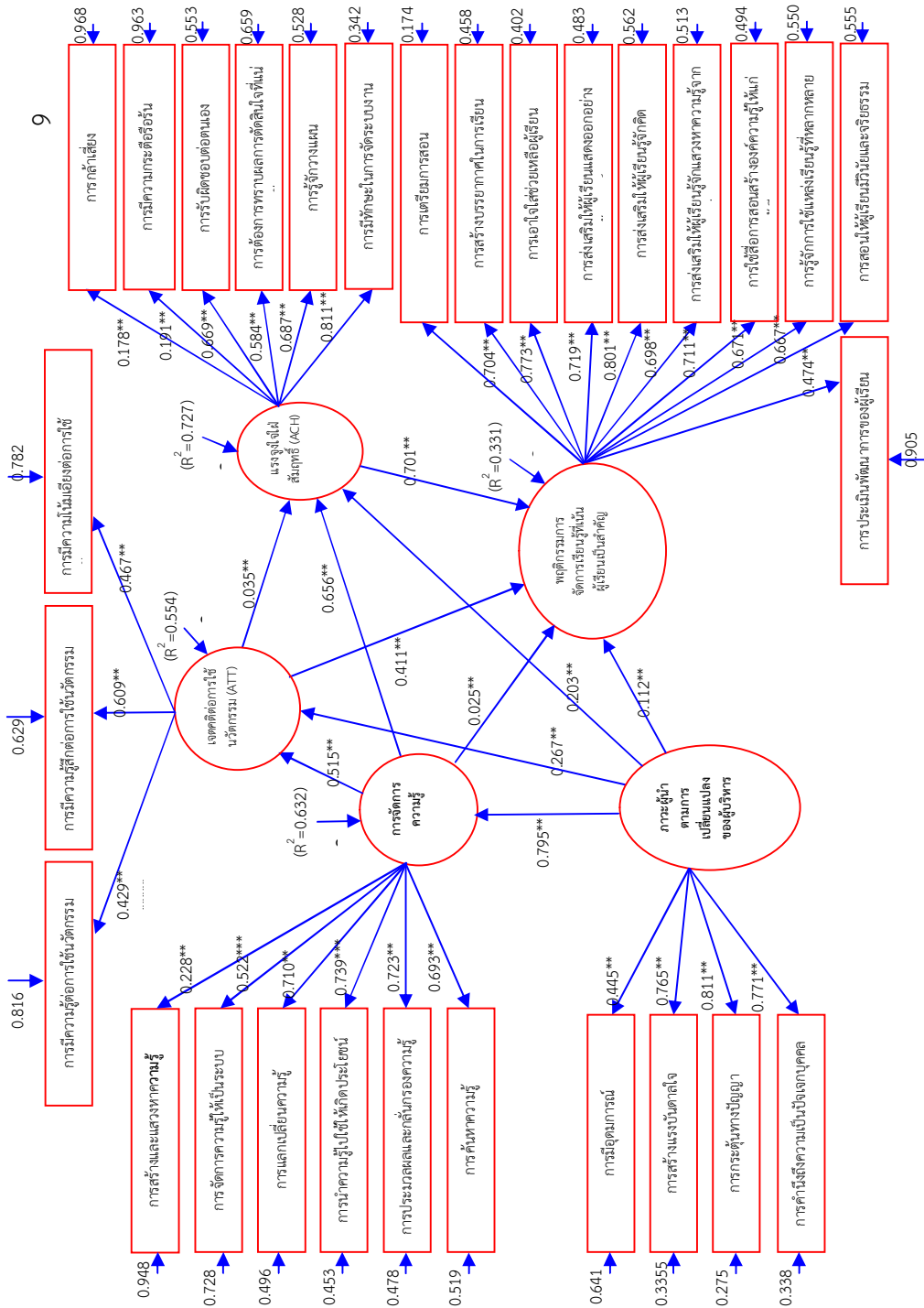
ในการทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีตัวแปรหลายตัวแปรที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ทำการศึกษา จึงควรมีการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรตัวอื่น ๆ เช่น อายุ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์เป็นต้น

2.2 ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูจากฝ่ายอื่นๆเช่น ผู้เรียนศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารโรงเรียน

2.3 ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา เพื่อประโยชน์ในการนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมที่จะเอื้อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2.4 ควรศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ที่สามารถนำมาอธิบาย สนับสนุนและทำให้ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความชัดเจนและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

$\chi^2 = 204.943$, $df = 200$, $\chi^2 / df = 1.025$, $p\text{-value} = 0.390$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.999$, $RMSEA = 0.005$, $SRMR = 0.034$

โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้ครูในจังหวัดศรีสะเกษ

เอกสารอ้างอิง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น, 2554.

ทศนา แคมมณี. การจัดการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2542.

ประสิทธิ์ เครือสิงห์. เพื่อให้เข้าใจทักษะกระบวนการได้ถูกต้อง. วารสารวิชาการ. (กุมภาพันธ์ 2544) : 26-31. 2544.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2546.

วิทยากร เชียงกุล. สภาพการศึกษาไทย ปี 2549-2550 การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบองค์รวม. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น, 2550.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพลส, 2541.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2551

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

เพราพรณ เปลี่ยนภู. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2542.

Bass, Bernard M.&Avolio.Bruce J. Improving OrganiZation Effectiveness Through Transformational Leadership.Thousand Oaks : Sage, 1994.

Mc Clelland, David c. Human motivation. The United States of America Scott,Foresman, 1985.